

ПЕРЕДУМОВИ КЛАСТЕРНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ ХЕРСОНЩИНИ

Статтю присвячено обґрунтуванню умов та визначення перспектив створення кластерів на рекреаційних територіях Херсонщини .

Ключові слова : кластери , економічний розвиток , експертні оцінки , рекреаційні території .

Трансформаційні перетворення , які відбуваються у господарчій сфері світової і національної економіки , пов'язані із зміною технологічних укладів , структурними змінами у світо господарській системі , викликаними зміною соціально -економічного вектору , ресурсними обмеженнями і необхідністю розроблення і впровадження нових екологічних орієнтирів . У цьому контексті створення ефективних економічних систем , які будуть основою стійкого розвитку територій , є одним із актуальних завдань , що постають перед керівництвом країни створення економічних систем будь -якого рівня потребує набору відповідних природних , виробничих , інформаційних , інноваційних , фінансових , трудових та інших ресурсів . Однією з таких форм повинні стати кластери . [2] У західній та вітчизняній економічній літературі значний вклад у дослідження розвитку кластерних утворень внесли А.Маршалл , М.Портер , С.Гриценко , С.Мочерний , Г.Савіна , А.Таранич та інші . Не зважаючи на глибину проведених науковцями досліджень щодо формування кластерів , як асоціації підприємств однієї галузі , орієнтованих на активізацію ділової активності всередині кластеру та координацію поза межами кластерного утворення , питання їх діяльності до соціального профілю зовнішнього середовища залишаються ще мало розробленими . Наявність ряду передумов економічного характеру є важливими в контексті створення та функціонування кластерів на певній території . У проведеному нами дослідженні , для виявлення більш чітких закономірностей через можливість порівняння та узагальнення причинно - наслідкових явищ було відібрано такі рекреаційні території , туристичні підприємства яких функціонують у приблизно однакових ринкових умовах , а саме [4]: 1. Подібність географічного розташування та місцевого ландшафту . 2. Подібність цільового споживчого сегменту (рівень доходів) . 3. Подібність цінової політики (рівень місцевих цін) . 4. Можливість територіального об'єднання (розташування поруч один з одним або на малій відстані) . 5. Подібність видів економічних ризиків . 6. Подібність видів та вартісного виміру рівня забруднення . Такими територіями стали селища Залізний Порт , Лазурне , Хорли .

Таблиця 1 Визначення рейтингів територій за економічними передумовами

Оцінка передумов Рейтинги № з/п Показники К чутл Залізний порт Лазурне Хорли Залізний порт Лазурне Хорли

1. Наявність достатнього рівня прибутку 1,20 9 6 3 1 2 3 2

Наявність кваліфікованого та вмотивованого персоналу 1,15 7 7 5 2 2 3 3

Наявність загального попиту на туристичний ресурс 1,10 7 6 4 1 2 3 4

Середньорічний індекс змін обсягу споживання 1,05 6 4 5 1 3 2 5

Система екологічних штрафів 1,10 3 5 2 2 1 3 6

Ціни 1,05 8 6 5 1 2 3 7

Середньорічний індекс змін цін 1,05 7 5 7 2 3 2 8

Можливість відшкодування вартості 1,15 7 5 3 1 2 3 9

Моніторинг екологічного стану середовища 1,10 4 4 2 2 2 3 10

Екологічне супроводження бізнесу 1,05 5 3 2 1 2 3

Отримані нами вихідні дані було подано у вигляді матриці , де у рядках вказані номери показників у відповідності до критеріїв , які використовуються для оцінки економічних передумов , у стовпчиках – назви територій . За кожним показником визначається експертна оцінка при урахуванні коефіцієнта чутливості та здійснюється ранжування територій . У відповідності до запропонованого методичного інструментарію проведемо оцінку передумов кластерного співробітництва визначених територій . Як видно з розрахунків у селищі Залізний Порт існують сприятливі економічні можливості для створення кластерів . Але у той же час ці можливості знаходяться у дисбалансі з екологічними та соціальними характеристиками . Така ситуація свідчить про необхідність подальшого екологічного та соціального розвитку регіону . Але враховуючи , що економічна складова , як базова є достатньо потужною , досягти збалансованого стану всіх передумов для створення кластерів на даній території можна за короткий термін і з незначними матеріальними витратами . Передумови кластерного співробітництва у селищі Лазурному є подібними до передумов селища Залізний Порт , хоча за розмірами менші за нього . Це свідчить про подібну динаміку та структуру розвитку соціальних економічних та екологічних характеристик на цій території , але в разі досягнення збалансованого розвитку всіх складових знадобляться більші розміри матеріальних витрат . Передумови кластерного співробітництва у селищі Хорли значно відрізняється від двох попередньо аналізованих територій . Головна відмінність полягає в тому , що економічні передумови , за абсолютним значенням є найменшими , а відповідно найслабшими . Тому з точки зору економічної доцільності створення кластерних утворень умови зовнішнього середовища є найменш сприятливі для цього . Наявність сприятливих передумов ще не є обов'язковою умовою створення кластерів на певній території . Однак , успішна діяльність кластерів забезпечує ряд переваг як для учасників кластеру , так і для регіону де знаходиться кластер . Таким чином кластерний підхід , який спочатку використовувався лише у дослідженні проблем конкурентоспроможності , нами рекомендується застосовувати при вирішенні більш широкого кола завдань , зокрема , як основи взаємодії крупного і малого бізнесу , а також як основи стимулювання інноваційної діяльності підприємницький структур [2,5].

ЛІТЕРАТУРА : 1. Закон України « Про промислово -фінансові групи в Україні » від 21.11.1995 №437/95-ВР [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України . – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437/95-вр> .

2. Антонов В.Г. Эволюция организационных структур [Электронний ресурс]: / В.Г.Антонов // Менеджмент в России и за рубежом . – 2000. №1. – Режим доступу : http://www/iteam.ru/publication/corporation/section_97/article_456// 3. Бойко Л.І. Кластери як одна з ефективних форм співробітництва [Текст]: зб . наук . праць / Економічний простір . – Бойко Л.І. Кудря С.В.. – Дніпропетровськ : ПДАБА , 2009 - №21(1). – С.327-331. 4. Дренев Я.Н. Кластерный поход к экономическому развитию территорий [Текст]: / Я.Н.Дренев . – М.: Сканрус , 2001. – 152 с. 5. Савіна Г.Г. Стратегії розвитку кластерних утворень [Текст]: / Г.Г.Савіна , Л.І.Бойко // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций : региональный аспект . – Донецк : ДонНУ . – 2008. – С.970-972